

# РЕШЕНИЕ

№ 48

гр.София, 29 юни 2018 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, трето наказателно отделение, в открито съдебно заседание на двадесет и трети февруари през 2018 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЛАДА ПАУНОВА

ЧЛЕНОВЕ: МАЯ ЦОНЕВА

МИЛЕНА ПАНЕВА

при участието на секретаря И. Петкова и в присъствието на прокурора Стелияна Атанасова разгледа докладваното от съдия Панева касационно наказателно дело № 1298 по описа за 2017 г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е образувано по жалба на защитника на подсъдимия П. Д. Г. срещу решение № 498 от 16.11.2017 г. на Софийския апелативен съд-Наказателно отделение, VIII-ми състав, постановено по ВНОХД № 841/2017 г.

В жалбата са изложени съображения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила при въззивното разглеждане на делото, за неправилно прилагане на материалния закон и за явна несправедливост на наложените наказания. Направени са алтернативни искания: за отмяна на въззивния акт и пълно оневиняване на подсъдимия; за отмяна на решението на САС и на изменената с него първоинстанционна присъда и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния или на първоинстанционния съд; за намаляване на наложеното наказание.

В съдебното заседание пред настоящия състав защитникът на подсъдимия поддържа жалбата, изложените в нея доводи и направените искания.

Представителят на Върховната касационна прокуратура пледира за оставяне на въззивното решение в сила.

Подсъдимият заявява солидарност с казаното от защитника си. Настоява, че не е извършил престъпленията, в които е обвинен. В последната си дума моли за постановяване на оправдателна присъда.

Настоящият състав, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на обжалваното съдебно решение в рамките на правомощията си по чл. 347 НПК, установи следното:

С присъда № 10 от 05.05.2017 г., постановена по НОХД № 511/2016 г., състав на Кюстендилския окръжен съд е признал подсъдимия П. Д. Г. за виновен в това, че на 03.01.2016 г. в землището на [населено място] предложил и направил опит да даде подкуп (банкнота от 100 лева) на длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение, полицейски орган - младши полицейски инспектор по „Контрол върху общоопасните средства“ В. С., за да не извърши действие по служба, поради което и на осн. чл. 304а вр. чл. 18, ал. 1 НК и чл. 54 НК му е наложил наказание от шест месеца лишаване от свобода и глоба в размер на 100 лева.

С тази присъда подсъдимият е признат за виновен и в това, че по същото време и на същото място е държал огнестрелно оръжие (нарезна карабина, м. „Mauser 98k“, кал. 792 мм) и 3 бр. боеприпаси за огнестрелно оръжие, кал. 7,92 мм „Mauser“, без да има за това надлежно разрешение по чл. 50, ал. 3 ЗОБВВПИ, поради което и на осн. чл. 339, ал. 1 НК и чл. 54 НК му е наложено наказание от две години лишаване от свобода.

На осн. чл. 23, ал. 1 НК съдът е групирал така наложените наказания и е определил едно общо, в размер на най-тежкото от тях, а именно две години лишаване от свобода, изпълнението на което е отложил на осн. чл. 66, ал. 1 НК за срок от три години. Към това наказание и на осн. чл. 24, ал. 3 НК е присъединил наказанието „глоба“.

С присъдата е извършено разпореждане с веществените доказателства по делото и на осн. чл. 189, ал. 3 НПК в тежест на подсъдимия е присъдено заплащането на направените по воденето му разноски.

С оспореното по касационен ред въззивно съдебно решение присъдата е изменена, като подсъдимият е оправдан по обвинението за това да е предложил подкуп на свид. С., както и по обвинението за това подкупът да е бил адресиран към длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение. В останалата ѝ част присъдата е потвърдена.

Жалбата е неоснователна.

Преди всичко, направеното с нея искане за пълно оневиняване на подсъдимия не е съобразено с особеностите на касационния контрол, който е ориентиран единствено към процесуалната и материално-правната законосъобразност на оспорения съдебен акт и не допуска възможност за касационния съд да установява нови фактически положения, било то в рамките на събраните от предходните инстанции доказателства или чрез собствена активност по попълване на доказателствени празноти и изясняване на неясноти и противоречия в доказателствата. Изключение в това отношение прави хипотезата на чл. 354, ал. 5 НПК, която в случая не е налице. Основните въпроси по делото е възможно да се пререшат от касационната инстанция единствено и само в рамките на приетата от контролирания съд фактология. Съответно, ВКС би могъл да оправдае подсъдимия, ако тази фактология не сочи деянието да е извършено или ако не очертава признаците на престъпление. В случая това условие отсъства, доколкото приетите от въззивния съд факти описват извършено от подсъдимия всяко от вменените му две престъпления.

Предвид ограничителните норми на чл. 347 – чл. 348 НПК всички възражения, свързани със съдебната оценка на доказателствата и правилността на фактическите изводи на въззивния съд, заемащи съществен дял от касационната жалба, за да получат отговор по касационен ред, настоящият състав обсъди единствено от гледище на законосъобразността на цялостния процес по формиране на вътрешната увереност на контролирания съд по релевантните факти. Извършената в тази насока касационна проверка не потвърждава претенцията на касатора, че изводите по фактите са основани на показанията на свидетелите С., С., З. и Н., съдържащи съществени противоречия помежду си, останали необсъдени от съдилищата и при пълно игнориране на обясненията на подсъдимия и потвърждаващите тези обяснения показания на всички останали, разпитани като свидетели по делото лица.

САС е извършил дължимата от него цялостна проверка на правилността на първоинстанционната присъда, като е дал отговор на изложените пред него съществени възражения срещу фактическата нейна правилност, съумявайки качествено да защити отказа да възприеме предложената му от защитата перспектива към доказателствата. Волята му е заявена по достатъчно ясен и убедителен начин, позволяващ проследяване на процеса по формиране на вътрешното му убеждение. Прочитът на въззивното решение ясно показва не само съгласието на въззивния съд с направения от предходната инстанция доказателствен анализ, вкл. и по отношение на несъответствието между показанията на С., С., З. и Св. Н. относно мястото, на което е стоял подсъдимия в момента, когато е подал на свид. С. банкнотата от 100 лв. Въззивният съд е направил оценка за достоверност при съобразяване на съществените страни на всички, ползвани доказателствени източници. Изводите му за достатъчна надеждност на показанията на свидетелите С., С., З. и Н. не са произволни. Той е изложил аргументи, относими към смисловия и информационния техен капацитет, показващи извършено задълбочено аналитично и синтезно изследване на тяхното съдържание и на обуславящите ги фактори при стриктно следване на правилата на формалната и аргументативната логика. Съобразен е и факта, че тези показания представят съвпадащите гледни точки за инкриминираното събитие на няколко лица, заявили ги независимо един от друг и при липса на установени по отношение на когото и да е от тях причини за изкуствено zlepоставяне на подсъдимия.

Закономерно съдебната оценка на третираните в жалбата доказателствени източници е различна от предложената от защитата, доколкото е основана на критерии от извънсубективно естество и е дадена в рамките на цялостния процес по установяване на истината. Възраженията на защитата срещу възможността за ползване на показанията на свидетелите С., С., З. и Св. Н. са основани не на качеството на тези показания, а на механични констатации за съществени противоречия между тях и за недостатъци в съдебната дейност. Преди всички липсва логическа връзка между тезата за такива противоречия и приведените в касационната жалба като аргумент за тази теза цитати от показанията на посочените лица. Ако в техните показания има различия, то те са езикови, стилови, но не и същностни относно възприетите от тях факти. Единствено вярно е отбелязаното от защитата несъответствие между казаното от свид. Св. Н. пред първостепенния съд, че подсъдимият е подал към свид. С. банкнотата от 100 лева, когато се е намирал вече в служебния автомобил на проверяващите – от една страна и съобщеното от С., С. и З., че това се е случило докато подсъдимият е бил все още извън автомобила, до отворената предна дясна негова врата и в непосредствена близост до седящата в купето С. – от друга страна. Фактът на това несъответствие не е убягнал от вниманието на съдилищата от предходните инстанции, които с основание и като се има предвид логиката на съобщеното от Св. Н. в досъдебната фаза веднага след инкриминираните събития, са приели, че противоречието не се дължи на съобщаване на измислена информация или на изопачаване на фактите, а се касае за ефектите от негативното влияние на изминалото време от датата на инкриминираните събития до разпита на Св. Н. пред съда. По същество претенцията за наличие на необсъдени от съдилищата съществени противоречия в ползваните от тях за обосноваване на осъдителните им изводи свидетелски показания представлява единствено изказано мнение, съждение на обжалвалата страна, което не е основано на действителното съдържание на коментираните показания и на съдебните актове.

Не съставлява процесуално нарушение това, че въззивният съд, подобно на съда от първа инстанция, е преценил като съответстващи на истината доказателства, които противостоят на поддържаната от подсъдимия оправдателна версия за събитията и още по-малко означава, че обясненията на подсъдимия са били пренебрегнати. В НПК не се съдържат забрани за постановяване на осъдителен акт, когато отделни доказателствени източници са с противоположна насоченост. Щом са спазени изискванията на чл. 13, чл. 14, ал. 1, на чл. 107, ал. 3 и ал. 5 НПК и убеждението на съда по фактите е основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, лишено от основания е възражението, че възприемането на обвинителната теза е в отклонение от процесуалния регламент. Вярно е, че въззивният съд не е бил изчерпателен при излагането на аргументи по отношение на заявената пред него претенция, че показанията на всички свидетели, освен участвалите в проверяващия екип, са в подкрепа на оправдателните твърдения на подсъдимия и опровергават съобщеното от С., С., З. и Св. Н.. Това обаче не прави решението му несъответно на изискванията на чл. 339 НПК към неговото съдържание. По-важно е, че е напълно споделим направеният по същество краен негов извод, че тези показания, както и обясненията на подсъдимия, не генерират информация, способна да доведе до трансформиране на направените от първата инстанция фактически изводи. Изключително невярно е твърдението в касационната жалба, че тези показания, заедно с обясненията на подсъдимия, опровергават съобщеното от свидетелите, участвали в проверяващия екип. Всеки от свидетелите Ц. Ц., В. Ш., М. С., В. М., Н. У., А. Г., П. Д., С. С. и И. Д. е заявил, че няма собствени впечатления от проверката и съпътствалите я обстоятелства. Т. напр. свид. Ц. е заявил буквално: „Нищо не мога да кажа, нищо не знам...“, В. Ш. на свой ред е признал: „Разбрах, че е имало проверяващи, че са проверили Г.. Аз не съм бил там ...“, М. С. е заявил: „Аз не съм видял нищо и нищо не съм чул, бях другаде ...“. Аналогична е ситуацията при свидетелите У., Г., П. Д., С., Ив. Д..

Що се касае до показанията на Г. М., В. М., В. М. и И. С., противно на мнението на защитата, те не дават отговор на въпроса предложил ли е подсъдимия пари на свид. С., за да не извърши тя дължимите служебни действия, а внушават отговор, доколкото никой от тези свидетели не твърди, че такъв момент не съществува, а уклончиво заявява, че не е видял. Отделно от това, налични са сериозни несъответствия в показанията на тези свидетели относно това от каква позиция са наблюдавали събитията при съставянето на приемо-предавателния протокол от свид. С., излизали ли са от автомобила си и ако да, то в кой момент, чули ли са и изобщо имали ли са възможност да чуят разменените между нея и подсъдимия реплики. Липсва съгласуваност между обясненията на подсъдимия и техните твърдения и относно това дали преди проверката подсъдимият е успял да изпрати съобщение по радиостанцията до останалите от дружинката му – според Г. намирайки пушката в гората, той е направил опит да се свърже с колегите си и да ги пита дали оръжието не е на някого от тях, но не е успял поради техническа причина. Никой от свидетелите обаче не съобщава за технически проблем с радиовръзката. Напротив, според В. М. подсъдимият е осъществил с тях успешна такава връзка, но по радиостанцията ги е помолил да се съберат, като е съобщил, „че има проблем“, но не е попитал дали някой от тях е оставил, забравил, изгубил и пр. оръжието си. Такъв въпрос не им е поставил и когато в хода на проверката на мястото е пристигнал джипа с Г. М., В. М., В. М. и И. С.. Вместо това, приближавайки се до джипа, е казал единствено, че „е станала беля“, че „има проблем“, че „е намерил пушка и е говорил някакви глупости“ пред проверяващите.

Фактът на тези противоречия, съчетан с факта на разнопосочните обяснения, които подсъдимият е дал пред проверяващите за инкриминираното оръжие, опитът му да прикрие пред тях факта, че такова оръжие се намира у него, както и с липсващата логика в твърденията му, че е оставил личното си оръжие при излизане от гората, „за да не му тежи“ по пътя и факта, че малко по-късно по този път той е поел товара на чуждо оръжие обосновава направения от първоинстанционния съд и споделен от въззивната инстанция извод за невъзможност обясненията на подсъдимия и показанията на Г. М., В. М. В. М. и И. С. да се ползват като надеждни доказателствени източници при установяването на релевантните факти. Този извод очевидно не е произволен, а е базиран на резултатите от една разумна, точна, балансирана преценка на информацията, съдържаща се в тях.

Въз основа на правилно установените факти материалният закон е приложен точно с въззивната намета. Доводът за липса на умишъл за противозаконно държане на огнестрелно оръжие и боеприпаси е неоснователен от гледище на доказателствата за направения от подсъдимия опит да скрие от проверяващия екип факта, че това оръжие е у него, отричайки първоначално, че при излизането си от гората е носел пушка, а след това и от факта на дадените от него пред този екип разнопосочни и взаимно изключващи се обяснения за обстоятелствата, при които то е попаднало у него. Твърдението му, че случайно е намерил това оръжие в гората и го е взел, предполагайки, че то е на някого от останалите ловуващи не е способно да изключи субективната съставомерност на поведението му, като се има предвид, че това поведение е реализирано при действието на забраната, въведена с чл. 59, ал. 3 ЗОБВВПИ за нарушаване на месторазположението на намерено оръжие.

Що се касае до доводът за наличие на хипотезата на чл. 18, ал. 3 НК по отношение на второто от инкриминираните деяния – това по чл. 304а НК, той е бил последователно поставян на вниманието на всяка от предходните съдебни инстанции преди да намери място и в касационната жалба. Още първостепенният съд е обсъдил този довод обстойно и е изложил убедителни, доказателствено обосновани и съобразени с точния смисъл на разпоредбата на чл. 18, ал. 3 НК аргументи в подкрепа на разбирането си за приложимата материално-правна норма, отхвърляйки защитната теза за наличие на доброволен отказ от довършване на изпълнението на престъплението. Подобно на въззивната инстанция, настоящият състав може единствено да се присъедини към тази аргументация, без да е нужно да я преповтаря в настоящото изложение.

Неоснователни са и възраженията за явна несправедливост на наложените наказания. Напротив, всяко от тях е пропорционално спрямо съответното извършено престъпление, като в тази връзка е направена обстойна и качествена съпоставка на обстоятелствата с действителна значимост за отмерването на приложимите санкции при справедливо отчитане на обществената опасност на извършеното, на личността на подсъдимия и на потенциалната негова поправимост.

Несъгласието на защитата със съдебните изводи за отсъствие на предпоставки за определяне на приложимите наказания съобразно с правилата на чл. 55, ал. 1 НК е подкрепено с доводи за добра личностна характеристика на подсъдимия, за семейното и социалното негово положение, за липсата на други „наказателни регистрации“, за „инцидентен характер на деянието“, „отговорно поведение на подсъдимия в досъдебното и в съдебното производство“, за направено от него при разглеждането на делото разкаяние за извършеното, както и с факта на отпадането на един от обективните признаци от състава по чл. 304а НК. Като се отмине това, че никое от тези обстоятелства не може да има отношение към вината на подсъдимия, както се настоява в касационната жалба, а единствено би могло, при това не всяко от тях, да повлияе наказателната негова отговорност, в конкретния случай онези от посочените обстоятелства, които са действително налични, справедливо са съобразени от съдилищата. Такива са чистото съдебно минало на подсъдимия и изведените от част от свидетелските показания отзиви на негови колеги за личните му качества - като аспекти на личностната му характеристика. Що се касае до процесуално негово поведение, то би могло да има значение при преценката на приложимата в хода на наказателното производство мярка за неотклонение, но не и при отмерването на заслуженото наказание.

Не се установяват особености в семейния и/или в социалния статус на подсъдимия, от естество да повлияят наказателната му отговорност. За негово разкаяние за извършеното също не е възможно да се говори, доколкото в нито един етап от процесуалното развитие той не е заявил отношение в претендирания от защитата смисъл, а упражнявайки правото си на защита последователно е отричал да е извършил всяко от вменените му деяния.

Неприемлив е и довода за наличие на положителни характеристични данни за подсъдимия, изводими от факта на липсата на други „наказателни регистрации“ срещу него. Ако под „наказателни регистрации“ се разбират незавършени наказателни производства, липсата на такива не е обстоятелство със смекчаващо отговорността значение. Възприемането на възглед в противоположна насока би означавало, че наличието на незавършени наказателни производства характеризира в негативен план личността. А това не е вярно, защото при изследването на личностната характеристика водещо трябва да е обективното начало, което не бива подпомогнато при липса на доказана вина и наложено наказание. За това както наличието, така и липсата на незавършени наказателни производства не може да служи като надеждна информационна база за характеристиките на личността на подсъдимия.

Отпадането на един от обективните признаци от състава по чл. 304а НК несъмнено рефлектира върху нивото на обществена опасност на конкретното деяние. Това обаче не може само по себе си и автоматично да наложи смекчаване на наказанието за съответното престъпление. Справедливостта на това наказание следва да се преценява от гледище и на останалите обстоятелства, пряко влияещи на степента на обществена опасност на извършеното и на дееца. Такива в случая са проявената от подсъдимия настойчивост в преследването на престъпната цел, фактът, че корупционното му поведение е било провокирано от користен интерес за облекчаване на собственото му наказателно-правно положение за сметка на законността чрез прикриване на друго, извършено от него престъпление – това по чл. 339 НК. Когато се преценява нивото на обществена опасност на конкретния инкриминиран акт, невъзможно е да се пренебрегнат и други допълнителни обстоятелства, като това чия е била инициативата за този акт и дали той не е надхвърлял рамките на конкретното извършено престъпление. В случая инициативата за корупционния акт е изхождала от самия подсъдим и практически е била насочена към склоняване на свид. С. към престъпление – такова по служба. Касае се за обстоятелства със значение на отегчаващи отговорността фактори, сумарната значимост на които, съобразно и с установените смекчаващи отговорността обстоятелства, прави справедлива отмерената над минималния, установен в чл. 304а НК размер наказателна санкция.

Правилна е преценката на съдилищата от предходните инстанции, че смекчаващите наказателната отговорност на подсъдимия обстоятелства не покриват критерия за многобройност по чл. 55, ал. 1 НК – от една страна. От друга страна, касаторът е пропуснал факта, че многобройността на смекчаващите обстоятелства, дори да е налице, не е единствена и достатъчна предпоставка за извънредно смекчаване на наказанието с определянето му под законоустановения минимум. Необходимо е наличие на условия, при които съществуването на смекчаващите обстоятелства би направило и най-лекото, предвидено в закона наказание, несъразмерно тежко. Касае се за две кумулативно дадени предпоставки, едновременното наличие на които е необходимо, за да се приложи чл. 55, ал. 1 НК. А в случая никоя от тях не е налице, както обосновано са преценили и съдилищата от предходните инстанции.

Обобщено, определените от първостепенния съд и потвърдени от въззивната инстанция наказания достатъчно справедливо отразяват съотношението между смекчаващите и отегчаващите отговорността на подсъдимия обстоятелства. Те са напълно адекватни от гледище на същността на наказателната санкция като средство за индивидуално въздействие и предназначението ѝ да стимулира извършили престъпление към ценностна преориентация и зачитане на закона, като осигуряват баланса между обществения интерес от санкциониране на всяка от престъпните прояви и индивидуалния интерес на самия подсъдим от налагане на справедливо наказание.

Водим от изложеното и на осн. чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

### **Р Е Ш И:**

**ОСТАВЯ В СИЛА** решение № 498 от 16.11.2017 г. на Софийския апелативен съд-Наказателно отделение, VIII-ми състав, постановено по ВНОХД № 841/2017 г.

Настоящото решение е окончателно.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ:**



ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.